

การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตภาคเหนือตอนบน

Risk Management Administration Private Technology and Vocational Education Colleges Upper North Thailand

มณีกานต์ คำแสน (Manee Kran Khamsaen) *

จินตนา จันทร์เจริญ (Jintana Chanjarain) **

พรภวิชัย มนตร์วัชรินทร์ (Pornpavit Monvucharin) ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน ในตำแหน่งผู้บริหาร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายอื่น ๆ ปีการศึกษา 2556 ที่เลือกแบบเจาะจงจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยระดับการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านกลยุทธ์และด้านการปฏิบัติงาน ส่วนด้านการเงินและด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกลยุทธ์ ($\bar{X} = 3.76$) ด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.47$) ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ($\bar{X} = 3.39$) และด้านการเงิน ($\bar{X} = 3.21$)

2. เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร ด้วยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน โดยพบว่าผู้บริหารที่เป็นเพศชายมีการบริหารความเสี่ยงมากกว่าผู้บริหารที่เป็นเพศหญิง และผู้บริหารที่มีอายุ 20 - 30 ปี มีการบริหารความเสี่ยงมากกว่าผู้บริหารที่มี

คำสำคัญ: การบริหารความเสี่ยง

Keywords: Risk Management

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

** อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

*** อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

อายุระหว่าง 31-40 ปี มากกว่าผู้บริหารที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไปและมากกว่าผู้บริหารที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ตามลำดับ รวมทั้งผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารระหว่าง 10 -20 ปี มีการบริหารความเสี่ยงมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหาร 21-30 ปี มากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารน้อยกว่า 10 ปีและผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร 31 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study risk management of administrators within private technology and vocational colleges in upper northern region. 2) to compare risk management of administrators within private technology and vocational colleges in upper northern region classified as variable, gender, age and work experience in administrative position. The populations studied in this research were directors, vice director for academic, vice director for educational promotion and support, vice director for student activities and the other remaining vice directors in 2556 academic year who were particularly chosen from 140 questionnaire answerers. The instrument used for data collection was the rating scales questionnaire with five level rating scales which consisted of strategic risk management, administration, finance and regulation. Its reliability is 0.84. Statistics used in data analysis were percentage (%), means ($\bar{X}$) and standard deviation.

The findings of the research were found that:

1. Risk management of administrators of private technology and vocational colleges in upper northern region was high in 4 overall aspects ($\bar{X} = 3.46$). Considering in individual aspect, it was found that strategic and administrative risk management was high. And risk management in the light of finance and regulation was moderate. Its findings were also arranged from more to less average as follows: It was ($\bar{X} = 3.76$) in light of strategy. It was ($\bar{X} = 3.47$) in light of administration. It was ($\bar{X} = 3.39$) in light of regulation. And it was ($\bar{X} = 3.21$) in light of finance respectively.

2. The comparison of risk management of administrators of private technology and vocational colleges in upper northern region classified as gender, age and work experience in administrative position with the overall and individual aspects was different. It was found that risk management of male administrators was higher than the female administrators and the risk management of administrators who were between 20-30 years old was higher than the administrators who were between 31-40 years old, the administrators who were beyond 51 years old and the administrators who were between 41-50 years old respectively. The risk management of the administrators who have work experience in administrative position between 10-20 years was higher than the administrators who have work experience in administrative position between 21-30 years, the administrators who have work experience in administrative position less than 10 years, and the administrators who have work experience in administrative position beyond 31 years respectively.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวคิดการจัดการศึกษาอาชีพได้มีมาตั้งแต่ยุคสมัยที่ประเทศไทยเริ่มมีอาชีพหัตถกรรมการอาชีวศึกษาเริ่มอย่างเป็นระบบเมื่อได้รับการบรรจุในโครงการศึกษาเป็นการศึกษาพิเศษซึ่งหมายถึง การเรียนวิชาเฉพาะเพื่อให้เกิดความชำนาญ ในปี พ.ศ. 2452 การจัดการศึกษา ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนสามัญศึกษา ในปี พ.ศ. 2453 ได้จัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งแรก คือ โรงเรียนพาณิชยการที่วัดมหาพฤฒารามและวัดราชบูรณะ ปี พ.ศ. 2456 จัดตั้งโรงเรียนเพาะช่างและปี พ.ศ. 2460 จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม แผนการศึกษาแห่งชาติได้มีผลต่อการกำหนดการศึกษาอาชีพให้ชัดเจนยิ่งขึ้นโดยในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 ได้กำหนดว่าวิสามัญศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชาชีพซึ่งจัดให้เหมาะสมกับภูมิประเทศเพื่อเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับประกอบอาชีพเกษตรกรรมอุตสาหกรรมต่าง ๆ และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2479 จึงได้ ปรากฏคำว่า “อาชีวศึกษา” เป็นครั้งแรก (เอื้อน ปิ่นเงิน, 2554)

อาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการผลิตและการพัฒนากำลังคนของประเทศที่จะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีของประเทศทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อสร้างรากฐานเศรษฐกิจภายในประเทศและเป็นการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจในระดับนานาชาติ จึงได้กำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดความสำเร็จทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนอาชีวศึกษา แนวโน้มมีครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบนอกจากนั้น ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สำเร็จการศึกษาก็ต้องมีสมรรถนะ ทักษะวิชาชีพที่ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2554) อาชีวศึกษาเป็นการศึกษาวิชาชีพ

ทั้งด้านวิชาการและปฏิบัติการมีความสำคัญยิ่งต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า การบริหารจัดการอาชีวศึกษาจึงต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อผลิตบุคลากรด้านวิชาชีพให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม อีกทั้งมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่กำลังขยายตัว อาชีวศึกษาจึงมุ่งเน้นการบริหารจัดการอาชีวศึกษาให้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเข้มแข็งเพื่อสร้างบุคลากรด้านวิชาชีพให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสากลสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติประเทศต่อไป (เอื้อน ปิ่นเงิน, วารสารการศึกษา, 2554) แต่อย่างไรก็ตามอาชีวศึกษาเอกชนยังประสบปัญหาหลายด้านไม่ว่าจะเป็นนโยบายการรับนักเรียนภาคีรัฐเนื่องจากรัฐไม่มีการกำหนดสัดส่วนการรับนักเรียนระหว่างภาครัฐและเอกชนไว้อย่างชัดเจนซึ่งได้เรียกร้องให้กระทรวงศึกษาธิการวางแผนการรับนักเรียนในปีการศึกษา 2554 ล่วงหน้าร่วมกับภาคเอกชนเพื่อไม่ให้วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนเดือดร้อนโดยเฉพาะโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนซึ่งกำลังได้รับผลกระทบจากนโยบายการรับนักศึกษาไม่จำกัดของภาครัฐส่งผลให้นักเรียนศึกษาในสถานศึกษาของภาครัฐเป็นจำนวนมาก (สมศักดิ์ ปริศนานันทกุล, 2554) อัตราการศึกษาต่อในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนจึงลดลง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนเขตภาคเหนือตอนบนเพื่อประโยชน์สำหรับผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในการนำผลการวิจัยไปใช้ให้ทัดเทียมกับมาตรฐานการศึกษาระดับชาติที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษาที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ภาคเหนือตอนบน** หมายถึง ภูมิภาคหนึ่งของประเทศไทยที่อยู่ทางตอนเหนือของประเทศ มีเขตแดนทางตอนเหนือติดที่กับชายแดนพม่าและลาว ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดอุตรดิตถ์

2. **ผู้บริหาร** หมายถึง ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในการบริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาก่อน ในเขตภาคเหนือตอนบน ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายอื่น ๆ

3. **การบริหารความเสี่ยง** หมายถึง กระบวนการบริหารงานที่เป็นระบบที่จะช่วยให้โรงเรียนสามารถเชื่อมโยงกลยุทธ์ กระบวนการทำงาน คน เทคโนโลยีและคลังความรู้เข้าด้วยกันเพื่อประเมนการบริหารจัดการ ความเสี่ยงที่โรงเรียนเผชิญอยู่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับโรงเรียนในระยะยาวรวมถึงการค้นหา ประเมิน ขจัด และควบคุมความเสี่ยงเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อเป้าหมายของการดำเนินงาน

4. **ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์** หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องนโยบาย แผน พันธกิจ กลยุทธ์ยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา

5. **ความเสี่ยงด้าน การปฏิบัติงาน** หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องการดำเนินงาน ด้านการแนะแนว ความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพ การพัฒนาโรงเรียนและพฤติกรรมนักเรียน งานธุรการ การกำกับติดตาม การพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน

6. **ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ** หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องวินัย การตรวจสอบภายใน

ควบคุมภายใน การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ/มาตรการ/ข้อกำหนดจากต้นสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ

7. **ความเสี่ยงด้านการเงิน** หมายถึง ความเสี่ยงในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ การบริหารสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายรายหัว การจัดทำบัญชีการเงิน ใบเสร็จรับเงิน การใช้จ่ายเงิน การขอซื้อ ขอบ้าง การเขียนเช็คสั่งจ่าย

8. **วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน** หมายถึง โรงเรียนในระบบของเอกชน เป็นโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ประชากรในการวิจัย** คือ ผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 9 จังหวัด กำหนดตามสภาพภูมิศาสตร์ โดยราชบัณฑิตยสถาน ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยาแพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน และอุตรดิตถ์ ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 140 คน

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ชนิดตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดสภาพการบริหารความเสี่ยง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ จำนวน 8 ข้อ ด้านการปฏิบัติงาน จำนวน 8 ข้อ ด้านการเงิน จำนวน 8 ข้อ และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ จำนวน 8 ข้อ รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 32 ข้อ ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมในตามขอบเขตของการวิจัยทั้ง 4 ด้าน โดยข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าความตรงเท่ากับ 0.88 ซึ่งได้นำไปทดลองใช้กับผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนล่างจำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรด้วยวิธีสอบถามตามแบบสอบถามที่สร้างขึ้น มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ขอบหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยวิทยาลัย เชียงราย เรื่อง การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ถึงวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 28 วิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหาร ในการตอบแบบสอบถาม

2) ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย เชียงราย พร้อมกับแบบสอบถาม ทางไปรษณีย์ให้กับวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน ทั้ง 28 วิทยาลัยเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

3) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน ประกอบไปด้วย

1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน ตามขอบเขตของการวิจัย 4 ด้าน โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุและประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุในช่วงระหว่าง 41-50 ปี และมีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร 10 – 20 ปี

2. สภาพการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านกลยุทธ์ ด้านการ

ดำเนินงาน ด้านการเงินและด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบมีการบริหารความเสี่ยงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านกลยุทธ์และด้านการปฏิบัติงานส่วนด้านการเงิน ส่วนด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกลยุทธ์ ($\bar{X} = 3.76$) ด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.47$) ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ($\bar{X} = 3.39$) และด้านการเงิน ($\bar{X} = 3.21$)

3. เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร ด้วยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน โดยพบว่าผู้บริหารที่เป็นเพศชายมีการบริหาร

ความเสี่ยงมากกว่าผู้บริหารที่เป็นเพศหญิง และผู้บริหารที่มีอายุ 20 - 30 ปี มีการบริหารความเสี่ยงมากกว่าผู้บริหารที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากกว่าผู้บริหารที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไปและมากกว่าผู้บริหารที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ตามลำดับ รวมทั้งผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารระหว่าง 10 -20 ปี มีการบริหารความเสี่ยงมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหาร 21-30 ปี มากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารน้อยกว่า 10 ปี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร 31 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ พบว่าในภาพรวมการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ มีการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก แสดงว่าการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนได้มีการควบคุม มีการวางแผนงาน มีการกำหนดให้นำระบบบริหาร ความเสี่ยงมาเป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานบริหาร

ความเสี่ยงและวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ได้เริ่มนำแนวทางการบริหารความเสี่ยงมาใช้สอดคล้องกับ สกัญญา แซ่มชัย (2553 : 213) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่ถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ผู้บริหารควรผลักดันให้เกิดการนำกลยุทธ์เหล่านี้ไปสู่การปฏิบัติ พิจารณาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของแต่ละกลยุทธ์กับบริบทของสถานศึกษาของตนก่อน แล้วจัดลำดับความสำคัญว่ากลยุทธ์ใดที่สถานศึกษาควรปฏิบัติก่อนหลัง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน พบว่าในภาพรวมการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานมีการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารได้มีการนำเอาหลักการบริหารความเสี่ยงของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนมาใช้ จึงทำให้บุคลากรมีความตื่นตัวเกี่ยวกับความเสี่ยงมากขึ้นสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547 : 13-14) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพฯ จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าการปฏิบัติงานในเรื่องต่าง ๆ ภายในหน่วยงานของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครเห็นความสำคัญในเรื่องของการควบคุมการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ดังนั้นควรนำระบบการบริหารความเสี่ยงของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนมาใช้เพื่อจะช่วยให้กระบวนการทำงานเป็นระบบมากขึ้นโดยเฉพาะในระดับหัวหน้างาน หัวหน้าฝ่าย เพราะบุคลากรเหล่านี้จะเป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้บริหารระดับสูงกับผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานในแต่ละเรื่องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการนำการบริหารความเสี่ยงมาจัดการภายในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน เพราะจะช่วยลดภาระงานให้กับวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนได้

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ในภาพรวมการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบมี

การบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าผู้บริหารมีการควบคุมการดำเนินงานโดยมีกระบวนการดำเนินงานของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนมีการควบคุมด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบผู้บริหารได้ออกกฎระเบียบ คำสั่งในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วชิรพรณ เรืองรอง (2549 : 97) ในเรื่องการประเมินผลการดำเนินงานตามระบบการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้านกิจกรรมการควบคุมโดยรวมดำเนินการอยู่ในระดับดี เป็นกิจกรรมการควบคุมในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเหมาะสมเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ เมื่อพิจารณาถึงกิจกรรมการควบคุมที่หน่วยงาน พบว่า มีการแบ่งแยกหน้าที่ของผู้บริหาร มีมาตรการอย่างรัดกุมเพียงพอ มีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน ส่วนข้อเสนอแนะหน่วยงานควรจัดให้มีกิจกรรมควบคุมอย่างต่อเนื่องเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อก่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน ในภาพรวมการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินมีการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้อง วินัย เรืองลือ (2552: 49) ที่ศึกษา เรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่แอ่นเหนือ ในด้านการระบุนความเสี่ยงด้านการเงินพบว่า การใช้เงินของโรงเรียนจะปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2553 การวางแผนการใช้เงินของโรงเรียนต้องวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในปีที่ผ่านมาการใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของภารกิจเกิดจากกิจกรรมเร่งด่วนของการสั่งการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือกิจกรรมใหม่ของชุมชนที่โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและงานจัดเลี้ยงต่าง ๆ ที่เกิดจากวัฒนธรรมองค์กรสาเหตุของการใช้เงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ พบว่าโรงเรียนมีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ไม่รัดกุมทำให้การบริหารโครงการไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่

ตั้งไว้และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทำให้บางโครงการต้องลดกิจกรรมลง แต่บางโครงการที่ติดกลับได้รับงบประมาณน้อยทำให้งิจกรรมในโครงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ส่งผลให้เป้าหมายโดยตรงของภารกิจเปลี่ยนแปลงไป โรงเรียนต้องจัดสรรงบประมาณสำรองมากกว่าร้อยละ 10 โรงเรียนต้องหางบประมาณสนับสนุนจากองค์กรอื่นมากขึ้น ส่วนการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการเงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของภารกิจ การบริหารการใช้เงินให้เป็นไปตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำเอกสารทางการเงินมีความเสียหายปานกลาง ด้านระบุความถี่ของการใช้เงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เกิดจากการสั่งการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกิดมากที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนและการจัดลำดับการใช้เงินที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สำหรับข้อเสนอแนะควรรายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการ ควรประเมินความคุ้มค่าของเงินที่ใช้ไปในการดำเนินงานแต่ละโครงการ ควรจัดสรรงบประมาณรายหัวของนักเรียนให้เพิ่มขึ้น สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ด้านการเงินและบัญชีมาปฏิบัติงานในโรงเรียนหรือจัดประชุมสัมมนาแนวทางการปฏิบัติงานด้านการเงินให้เป็นรูปแบบเดียวกันและควรสรรหางบประมาณรองรับภารกิจเร่งด่วนให้กับโรงเรียนสำหรับการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินในด้านการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงในโรงเรียน ควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจนและทำโครงการรองรับการใช้เงินของภารกิจที่ไม่มีในแผนส่วนด้านการลดความเสี่ยง โรงเรียนควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านการเงินและบัญชีมาปฏิบัติหน้าที่โดยตรง ปฏิบัติงานด้านการเงินให้เป็นระบบถูกต้องตามระเบียบการควบคุมภายในในโรงเรียนควรดำเนินงานให้เป็นระบบสามารถควบคุมกำกับและสอบทานการปฏิบัติงานการเงินของโรงเรียนได้และผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินต้องดำเนินงานให้เป็นระบบถูกต้องตามระเบียบการปฏิบัติงานการเงินและสอดคล้องกับ ดวงใจ ช่วยตระกูล (2552 : 321) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยการ

สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยความเสี่ยงด้านการเงินควรใช้วิธีการ บริหารความเสี่ยงโดยการควบคุมและหามาตรการในการป้องกันความเสี่ยง และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง

5. การเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน จำแนกตามเพศพบว่าเพศชายมีการบริหารความเสี่ยงมากกว่าเพศหญิงซึ่งสอดคล้องกับ สุมณา เสือเอก (2553 : 8 - 9) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารเพศชายที่มีต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานครสูงกว่าผู้บริหารเพศหญิงทุกด้าน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเพศชาย มีรูปแบบการบริหาร การตัดสินใจที่รวดเร็ว โดยเฉพาะในด้านการประเมินความเสี่ยงและการตอบสนองต่อความเสี่ยง นอกจากนี้ผู้บริหารเพศชายมีการนำการบริหารความเสี่ยงทุกด้านมาใช้ในการปฏิบัติงานประกอบกับเข้าใจทิศทางการบริหารความเสี่ยงการปรับตัว การแก้ปัญหา รวมถึงการได้รับการสนับสนุนทางสังคม มากกว่า เพศหญิงจึงทำให้การบริหารความเสี่ยงแตกต่างกัน

6. การเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบน จำแนกตามอายุพบว่า ผู้บริหารที่มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี ปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงมากที่สุด สอดคล้องกับเด่นพงษ์ พละสร (2552 : 20-25) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผู้บังคับบัญชา ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระหว่างผู้ที่มีอายุน้อยกว่ากับผู้ที่มีอายุมากกว่า พบว่า มีความสามารถในการบริหารงานที่แตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการแตกต่างกันผู้ที่มีอายุมากกว่าจะมีประสบการณ์มากกว่า เพราะวิธีการเรียนรู้เบื้องต้นของผู้ที่มีอายุมากกว่ามีการวิเคราะห์และค้นหาความจริงจากประสบการณ์ได้ดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ดังนั้นการบริหารจัดการในองค์กรควรจะอาศัยข้อดีของอายุและการมีประสบการณ์ของผู้ที่มีอายุมากกว่าเพราะทำให้

การบริหารจัดการภายในองค์กรได้มีโอกาสผสมผสานความรู้ใหม่จากผู้ที่มีอายุน้อยกว่ากับประสบการณ์เดิมของผู้ที่มีอายุมากกว่าทำให้การเรียนรู้ที่ได้รับใหม่นั้นมีความหมายเพิ่มเติมมากขึ้น

7. การเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน เขตภาคเหนือตอนบน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 – 20 ปี ปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สุนนา เสือเอก (2553 : 9) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ ในการทำงานมากกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำน้อยต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการดำเนินงานของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่มีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์สูง เข้ามาบริหารจัดการในโรงเรียนได้หลายปีจะทำให้มีข้อมูลของความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากมีความเสี่ยงเกิดขึ้นก็มีแนวทางแก้ไขปัญหาย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน เขตภาคเหนือตอนบน ด้านกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดแสดงให้ว่าผู้บริหารได้พิจารณาถึงแผนดำเนินงานและกระบวนการจัดทำแผนดำเนินงาน ที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ตามที่กำหนดไว้แต่การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดดังนั้นผู้บริหารต้องมีการควบคุมอย่างเคร่งครัดโดยการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่จะปฏิบัติงานให้ถูกต้อง มีการกำหนดบท

ลงโทษที่ชัดเจนเมื่อมีการทำผิดกฎก็พิจารณาโทษตามข้อกำหนด หัวหน้างานต้องตรวจสอบการทำงานอย่างใกล้ชิด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ต้องศึกษาการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน

2) ต้องศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- ดวงใจ ช่วยตระกูล. (2552). การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรินญาปรัชญา
ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เด่นพงษ์ พลະสคร. (2552). การพัฒนาผู้บังคับบัญชา. วารสารเพิ่มผลผลิตการบริหาร, 28(3), 20-25.
- ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547). แนวคิดทางการอาชีวศึกษาเอกชน. วารสารการศึกษา, 7(97), 4-5.
- วินัย เวียงลอ. (2552). การบริหารด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่แอเหนือ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่.
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัชรพรพรรณ เรืองรอง. (2549). การประเมินผลการดำเนินการดำเนินงานตามระบบการควบคุมภายในของ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ ปริศนานันทกุล. (2554). การพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของประเทศ. กรุงเทพฯ: เอมพันธ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2554). นโยบายการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สูตรไพศาล.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2553). การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่ถ่ายโอนจาก
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 14(1), 149-163.
- สุมนา เสือเอก. (2553). การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร.
วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 5(1), 8 - 9.
- เอื้อน ปิ่นเงิน. (2554). การบริหารจัดการอาชีวศึกษาให้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ. การศึกษา
ค้นคว้าอิสระ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.